

Makkai Béla: A felvidék krónikása – Tanulmányok a 70 éves Popély Gyula tiszteletére

Popély Gyula történelmi világnézetét nagymértékben meghatározza a Beneš-dekrétumokkal fémjelzett kisebbségi sors. Mint ismeretes, a rendszerváltás időszakában a kétnyelvű bizonyítványokért folytatott küzdelmek főszereplőjeként kényszerpályára szorították.

A Károli Gáspár Református Egyetemen tudott újat kezdeni, ahol a professzori talár mellett egy ideig a rektor-helyettesi láncot is viselte. Ugyanakkor szülőföldjén segítette a Selye János Egyetem akkreditációját. Ekkoriban születtek fajsúlyos Felvidék-monográfiái. Ám minthogy – a rá jellemző következetes szókimondással – jogsértőnek mutatta ki az addig szinte megfellebbezhetetlenül „demokratikusnak” tartott Csehszlovákia kisebbségpolitikáját, ezzel a szocialista korszak igazodó, a nemzeti sorskérdésekkel és érdekekkel szemben szinte immunis történelmi magatartásra is rávilágított. A politikai túlpártról érkező bírálatokat jórészt ez az erkölcsi szembesítés váltotta ki. A kisebbségi történész azonban kénytelen a sine ira et studio elvét megfogalmazó Tacitusnak egy másik tételéhez is tartania magát: „Azokat gyűlölik, akiknek ártottak.” Azaz önvédelmi – és nem sérelmi – aspektusból tovább írni a felvidéki magyarság XX. századi történetét.

Ez előtt az életre szóló, megkerülhetetlen vállalkozás előtt tisztelegnek a kötet szerzői – a szakmai palettának szinte minden árnyalatát reprezentálva. Ami azt példázza, hogy – megalapozott érvek bázisán – a múlt birtoklásáért zajló küzdelemben is van mód hiteles és méltányos múlt-értelmezések kiírására. Akár világnézeti és etnikai határoktól függetlenül.